

Погляд на хімічну освіту згідно вимог Болонського процесу.

д.х.н., проф. Полумбрик О.М., к.х.н., доц. Іщенко В.М., к.х.н., доц. Буряк
Н.І., к.х.н., доц. Тилтіна Л.І.

Національний університет харчових технологій, м. Київ

Реформування системи вищої освіти в Україні, яке почалось із приєднання у 2005 році до Болонського процесу, поставило перед викладачами вищої школи ряд проблем і завдань. Одне із основних завдань – підготовка спеціаліста високої кваліфікації, конкурентноздатного на ринку праці, націленого на постійний професійний ріст.

Чи справлялась з цим завданням стара, радянська система освіти? В значній мірі так. Спеціалісти, які готувались вищими навчальними закладами, мали високий рівень підготовки. А знань, отриманих у ВНЗ вистачало на довгі роки. Зараз ситуація змінилась. Щоб бути конкурентноздатним на ринку праці і мати дипломи, які б признавались у Європі, молоді спеціалісти повинні мати, по-перше, рівень знань європейського студента і, по-друге, повинні бути зорієнтовані на подальше самостійне здобуття знань. Адже випускники європейських університетів вчать майже все життя. Велике ж число наших студентів іде в університети не за знаннями, а за дипломом. Тому в ракурсі вимог Болонського процесу насамперед потрібно створити мотивацію студентів у навчанні.

На наш погляд, ключові питання, які необхідно вирішити в рамках впровадження Болонської системи – це уніфікація програм курсів хімічних дисциплін, забезпечення самостійної роботи студентів та моніторинг процесу навчання.

Програма курсів хімічних дисциплін по суті не змінюється десятки років. З одного боку це можна пояснити тим, що кількість годин на вивчення

хімічних дисциплін постійно зменшується, тому ввести щось нове проблемно. З іншого – і це основне, викладачі вищої школи практично не мають доступу до сучасної наукової літератури і баз даних. Хотілось би мати програми з хімії, за якими працюють європейські університети технічного профілю, щоб наблизити до європейського рівня хімічну підготовку наших студентів. Хоча вже зараз можна сказати, що таке наближення можливе тільки в теоретичній підготовці. Найбільшого ж успіху при вивченні хімії можна досягти через експериментальну і дослідницьку діяльність студентів. Але наші лабораторії не зазнавали реконструкції багато років і на їх переобладнання потрібні великі кошти.

Відомо, що в європейській системі вищої освіти наголос робиться на індивідуальну роботу студентів. Найкраща освіта – це самоосвіта. Тому за кредитно-модульною системою організації навчального процесу (КМСОНП) самостійна робота переходить із допоміжної, другорядної форми навчання у ранг провідних. За підрахунками фахівців вищої школи студенти повинні самостійно і систематично щоденно працювати близько 4 годин поза розкладом. Але досягти цього, і особливо на першому курсі, практично неможливо. Причина як в низькому рівні хімічної підготовки сьогоднішніх першокурсників, так і в тому, що за роки навчання в середній школі учні самостійно працювати не вчаться. Тому розпочинати підготовку до навчання за КМСОНП потрібно ще з школи. А зараз необхідно створювати для студентів навчально-методичне забезпечення для самостійної роботи і, насамперед, високоякісні електронні засоби навчання.

Важливим питанням по впровадженню КМСОНП є забезпечення якісного контролю засвоєння студентами як окремих змістовних модулів, так і всього курсу. В своїй роботі як форму контролю ми використовуємо письмові контрольні роботи (короткочасні та за змістом модуля) і усне опитування. Для цього розроблений ряд контрольних завдань теоретичного, практичного та творчого характеру. Чи потрібно створювати тести як обов'язкову форму контролю? Щоб створити якісні тести, хороші контрольні завдання чи

електронні засоби навчання, потрібен перш за все час, якого у викладача зараз практично немає. Назріла необхідність у організації навчально-методичних центрів, фахівці яких займались би створенням пакетів контрольних заходів для незалежного контролю рівня підготовки студентів.